

Kit de revalencianisació llingüística

**Arguments, pautes i
ferramentes per a escriure en
valencià segons la norma de
la RACV**

Versió 0.7 (20171207)

Contingut

1. Escriure en valencià (RACV)

pàg. 03-11

- a) Trucs per a revalencianisar-se
- b) Ferramentes informàtiques
- c) Cursos de valencià
- d) Un eixemple pràctic: ¿cogombre?

1. (ANEX 1) Llengua Valenciana, AVL, RACV

pàg. 12-17

2. (ANEX 2) Quàn i cóm escriure en normativa AVL

pàg. 18-24

1. Escriure en valencià

- Per a escriure en valencià tenim la norma de la RACV, que se pot consultar en la seua [gramàtica](#) (que inclou l'ortografia pròpia valenciana) i els seus [diccionaris](#). Recordem que la millor defensa que podem fer de la llengua valenciana és escriure i parlar be, seguint la normativa valenciana
  - **Gramàtica:**
<http://www.lenguavalenciana.com/documents/gramatica2015>
  - **Diccionaris:**
<http://www.lenguavalenciana.com/diccionari/start>
- La millor opció per a aprendre és apuntar-se als cursos de valencià que organisen [Lo Rat Penat](#) i altres entitats, tant de manera presencial com per Internet
  - **Lo Rat Penat:** <http://loratpenat.org/>
- Si no tenim temps, també podem escriure correctament consultant la web www.lenguavalenciana.com, i gastant les ferramentes informàtiques que la RACV ha preparat
- En les següents pàgines se presenten alguns trucs per a començar a escriure en valencià de forma ràpida, útils per a persones que no saben escriure valencià i per a persones que coneixen la normativa catalana que s'ensenya en les escoles

1. Escriure en valencià

Trucs per a revalencianisar-se - Ortografia

- ◆ Les [normes ortogràfiques de la RACV](#) diuen, entre altres coses:
  - La lletra “ch” s'utilisa quan sona com **chiquet, chocolate, coche, orchata, Chirivella**
  - La lletra “x” s'utilisa quan sona com **Xàtiva, bruixa, dividix, partixca, examen**
  - La lletra “y” s'utilisa en paraules com **ya, yo, yayo, joya, projecte, Alboraya, Benifayó**
  - A final de paraula mai escrivim (ni pronunciem) “d, g, b” sino “t, c, p” : **vert, sanc, aljup**. (-ig únicament en *roig, mig, Puig...* a on sona com una “ch” final)
  - **No s'utilisen** “tg”, “tj”, “tll”, “tz” (en sò de “s”), “mpt”. Escriurem i pronunciarem **mege, plaja, enrollar, organisar, pronte**
  - Només s'usa “tz” en paraules en que sona “t-z”, com **dotze, tretze, setze**
  - **No s'utilisa** “l·l”. Escriurem **película, colecció**
  - L'accentuació és similar a la que s'ensenya en les escoles, pero sempre posant l'accent gràfic tancat quan la vocal sona tancada: **València, qué, béstia, época, café, conéixer, francés...** i no posant-lo quan no es correspon en la pronunciació: **pero** (i no **però**), **perque** (i no **perquè**...). Són diferents també [els diacrítics](#), especialment per a distinguir vocals obertes i tancades.
  - En valencià obrim i tanquem les frases interrogatives i exclamatives (**¿Qué? ¡Uf!**)

Davant de qualsevol dubte, lo millor és consultar el [diccionari general](#) o el [bilingüe](http://www.llenguavalenciana.com/diccionari/start) (<http://www.llenguavalenciana.com/diccionari/start>)

1. Escriure en valencià

Trucs per a revalencianisar-se - Demonstratius simples sempre

- ◆ Sempre utilitzarem les formes simples, que són les que sempre hem gastat al parlar: *est/este, esta, estos, estes, eix/eixe, eixa, eixos, eixe*
- ◆ Els demostratius reforçats són formes arcaiques que **no s'utilitzen** en el valencià viu: *aquest, aquesta, aquests/aquestos, aquestes, aqueix, aqueixa, aqueixos, aqueixes*

Trucs per a revalencianisar-se - Verbs incoatius en -ix i no -eix

- ◆ En valencià s'utilitza l'increment incoatiu en -ix / -ixc i no en -eix / -esc:
  - Usarem *seguix, seguixen, seguixc, seguixca, patix, patixen, oferixc, oferixquen*, etc.
  - No usarem *segueix, segueixen, segueisc, segueisca, pateix, oferesc, oferesquen*, etc.

Trucs per a revalencianisar-se – Substantius acabats en -ea i no esa

- ◆ Sempre acabarem estes paraules en -ea: *naturalea, bellea, perea*, etc.
- ◆ No acabarem les paraules en -esa: *naturalesa, bellesa, peresa*, etc.

Davant de qualsevol dubte, lo millor és consultar el [diccionari general](http://www.llenguavalenciana.com/diccionari/start) (<http://www.llenguavalenciana.com/diccionari/start>)

1. Escriure en valencià

Trucs per a revalencianisar-se – Substantius masculins acabats en -iste

- ◆ Deu usar-se la terminació en -iste per a paraules masculines que indiquen ocupació, com **pianiste**, **dentiste**, **deportiste**, etc.

Trucs per a revalencianisar-se - Vocabulari que **no usarem / sí usarem** (uns pocs exemples)

No gastarem	Sí gastarem
<i>Acomiadar</i>	Despedir
<i>Aconseguir</i>	Conseguir
<i>Aleshores</i>	En eixe cas, llavors / En això
<i>Altre</i>	Atre
<i>Amb</i>	En
<i>Article</i>	Artícul
<i>Assabentar</i>	Informar
<i>Assaig, assajar</i>	Ensaig, ensajar
<i>Assolir</i>	Alcançar
<i>Aturar</i>	Parar
<i>Avui</i>	Hui
<i>Borsa</i>	Bossa
<i>Campió</i>	Campeó
<i>Cercavila</i>	Passacarrer
<i>Cinema</i>	Cine
<i>Cinqué</i>	Quint
<i>Cloenda</i>	Clausura
<i>Conqueridor</i>	Conquistador
<i>Conversa</i>	Conversació
<i>Cop</i>	Volta, vegada / Colp

No gastarem	Sí gastarem
<i>Defensar</i>	Defendre
<i>Dipòsit</i>	Depòsit
<i>Desé</i>	Dècim
<i>Desenvolupar</i>	Desenrollar
<i>Doncs</i>	Puix
<i>Dues</i>	Dos
<i>Enginy</i>	Ingeni
<i>Ens</i>	Nos
<i>Ensenyament</i>	Ensenyança
<i>Esborrany</i>	Borrador
<i>Esdevenir</i>	Ocórrer, acontényer
<i>Esmentar</i>	Mencionar
<i>Esmorzar</i>	Almorzar
<i>Esport</i>	Deport
<i>Esquirol [animal]</i>	Farda
<i>Exposar</i>	Expondre
<i>Feina</i>	Faena
<i>Garatge</i>	Garaig
<i>Gaudir</i>	Disfrutar, gojar, fruit
<i>Gripau</i>	Renoc

1. Escriure en valencià

Trucs per a revalencianisar-se - Vocabulari que **no** usarem / **sí** usarem (continuació)

No gastarem	Sí gastarem
<i>Homes</i>	Hòmens
<i>Joves</i>	Jóvens
<i>Lliurar</i>	Entregar
<i>Maduixa</i>	Fraula
<i>Malgrat</i>	A pesar de
<i>Mancaça</i>	Falta
<i>Mentida</i>	Mentira
<i>Mentre</i>	Mentres
<i>Mesa</i>	Taula
<i>Meva / Teva / Seva</i>	Meua / Teua / Sua
<i>Néixer</i>	Nàixer
<i>Nombre</i>	Número
<i>Nosaltres</i>	Nosatros / Nosatres
<i>Quadre</i>	Quadro
<i>Papallona</i>	Palometa
<i>Perruquer</i>	Peluquer
<i>Plenar</i>	Omplir
<i>Recollir</i>	Arreplegar
<i>Rellotge</i>	Rellonge
<i>Revetlla</i>	Verbena
<i>Rodó</i>	Redó

No gastarem	Sí gastarem
<i>Samarreta</i>	Camiseta
<i>Servei</i>	Servici
<i>Seté</i>	Sèptim
<i>Seure</i>	Assentar-se
<i>Sisé</i>	Sext
<i>Sortida</i>	Eixida
<i>Solter</i>	Fadrí
<i>Suposar</i>	Supondre
<i>Tenir [i derivats]</i>	Tindre
<i>Termini</i>	Determini
<i>Tot i que</i>	Encara que
<i>Treure</i>	Traure
<i>Us</i>	Vos
<i>Vacances</i>	Vacacions
<i>Venir [i derivats]</i>	Vindre
<i>Veure [i derivats]</i>	Vore
<i>Visca</i>	Vixca
<i>Vosaltres</i>	Vosatros / Vosatres
<i>Vuit</i>	Huit
<i>Vuité</i>	Octau
<i>Xarxa</i>	Ret / Xàrcia
<i>Xocolata</i>	Chocolate

1. Escriure en valencià

Trucs per a revalencianisar-se - Vocabulari que *no* usarem / *sí* usarem

- ◆ Tenim moltes més paraules en:
http://llenguavalenciana.com/documents/informes/informe_sobre_la_llengua_valenciana_i_propostes_de_revalencianisacio i
<https://goo.gl/x2M4u6>

Davant de qualsevol dubte, lo millor és consultar el [diccionari general](#) i el [diccionari bilingüe](#) (<http://www.llenguavalenciana.com/diccionari/start>)

Trucs per a revalencianisar-se - Vocabulari per a anar en conte

- ◆ Podem usar, pero no són les formes recomanades: *així*, *cua*, *conquerir*, *conquesta*, *aprendre...* (millor *aixina*, *coa*, *conquistar*, *conquista*, *deprendre...*)
- ◆ Anirem en conte en: signar (no és lo mateix que firmar), signatura (no és lo mateix que firma), vermell (no és lo mateix que roig), rentar (no és lo mateix que llavar), semblar (no és lo mateix que paréixer)...

Davant de qualsevol dubte, lo millor és consultar el [diccionari general](#) i el [diccionari bilingüe](#) (<http://www.llenguavalenciana.com/diccionari/start>)

(nota: les paraules marcades en l'abreviatura "ant." en els diccionaris, són **arcaïsmes que no deuen usar-se** en valencià actual)

1. Escriure en valencià

Ferramentes informàtiques

- ◆ **Diccionaris** de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana:
  - **Diccionari General de la Llengua Valenciana** (definicions, **conjugació dels verps**)
(<http://diccionari.lenguavalenciana.com/general/>)
(<http://lenguavalenciana.com/documentos/elsverps>)
  - **Diccionari Bilingüe Valencià/Castellà**
(<http://diccionari.lenguavalenciana.com/bilingue/>)
  - **Diccionari Valencià de Sinònims, Afins i Antònims**
(<http://diccionari.lenguavalenciana.com/sinonims/>)
  - **Diccionari Valencià de la Rima**
(<http://diccionari.lenguavalenciana.com/rima/>)
  - Aplicació per a mòbils Android: Diccionaris Valencians
(<https://goo.gl/gKyJDV>)
- ◆ **Processador de text + corrector ortogràfic** (idioma “Venda”; puix el valencià no existix de moment): **Corrector de la RACV** (per a [LibreOffice](#) o OpenOffice, i per a Firefox)
(<http://www.lenguavalenciana.com/corrector/start>)
(<https://es.libreoffice.org/descarga/libreoffice-nuevo/>)
- ◆ **Traductors web castellà > valencià** (gastar en precaució i verificar en acabant les paraules en el corrector i els diccionaris): **Traductor RACV**
(<http://traductor.lenguavalenciana.com/>)

Cursos de valencià

- ◆ Cursos de llengua i cultura valencianes de **Lo Rat Penat**, **presencials i a distància**:
  - <http://loratpenat.org/formacio/informacio-dels-cursos/>

1. Escriure en valencià

Algunes notes sobre l'ús de preposicions

- ◆ Per a indicar lloc s'utilisa la preposició “en” i no “a”: *en ma casa, en València, en una caixa, en internet, en el Cabanyal.*

Mai direm: *a ma casa, a València, a una caixa, a internet, al Cabanyal*). Únicament usem “a” per a referir-nos a parts externes del cos (*al coll, al braç, a l'esquena...*) i per a indicar contingüitat: *t'espere a la porta (=prop de la porta).*

- ◆ En valencià existixen les preposicions “per” i “per a”. Mai usarem la preposició “per” en usos que requerixen “per a”.

Si volem expressar finalitat o destí, ha d'usar-se “per a”: *Açò és per a tu / per a Jaume / per al gos / per a poder fer-ho millor / per a que no t'enfades / per a tindre més possibilitats* (correctes)

Mai direm: *Açò és per tu / per Jaume/ pel gos / per poder fer-ho millor / perquè no t'enfades / per tindre més possibilitats* (incorrectes)

Algunes notes sobre pronunciació

- ◆ La –d– en les terminacions –ada, -ades, -adet, -adeta **no es pronuncia mai:** *vesprada, casades, cremadet, paradeta* se lligen [vesprá, casáes, cremaét, paraéta]
- ◆ És important pronunciar sempre bé les “e” i “o” obertes i tancades, i més encara quan expressen un canvi de significat: *dèu / deu, dòna / dona, sèt / set, sòrt / sort...* Vore: http://llenguavalenciana.com/documents/ortografia/vocals_obertes_i_tancades_en_valencia. En el [diccionari bilingüe](#) les paraules que tenen vocal oberta van marcades en un asterisc

Formes plenes i invertides dels pronoms dèbils

- ◆ Davant de verb escomençat per consonant són correctes les dos, sent la primera més general i clàssica: *me parla / em parla; te diuen / et diuen; se conta / es conta; ne tinc/ en tinc*

1. Escriure en valencià

Un exemple pràctic: ¿cogombre?

- ◆ Se sol gastar “cogombre” per a la paraula castellana “pepino”... ¿És valencià?
- ◆ Seguim el següent procés:
  - Busquem “pepino” en el diccionari bilingüe de la RACV

Valencià

pepino, -os *subs. m.*

1. pepino.

Castellà

pepino *subs. m.*

1. colombro / pepino.

- ✓ Veem que en valencià se pot dir “pepino” o “colombro”
  - ✓ No se recull la paraula “cogombre”, aixina que no és genuïna valenciana
  - ✓ **Per tant, en valencià (RACV) podem dir i escriure tant “pepino” com “colombro”**
- ◆ ¿I qué diu la AVL de “pepino”, “colombro” i “cogombre”?
    - No apareix “pepino”
    - Sí apareix “colombro”, aixina que consideren que es paraula valenciana, encara que redirigix a “cogombre”. Apareix “cogombre”, com la forma recomanada
    - **Per tant, en norma de la AVL, podem dir i escriure “colombro”, que és una paraula que reconeixen tant RACV com AVL, encara que no siga la recomanada per la AVL**

2. Valencià, AVL, RACV

- La **Llengua Valenciana** s'ha considerat històricament diferenciada de les que la rodegen, per part dels seus parlants i escriptors

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ EL PRIMER LLIBRE IMPRÉS
DE LA PENÍNSULA IBÈRICA
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ GRAMÀTICA
DES DE L'ANY 1546
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ EL PRIMER DICCIONARI
D'UNA LLENGUA NEOLLATINA
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ UN NOM DIFERENCIAT
DES DE FA MÉS DE SÈT SIGLES
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ LA PRIMERA BÍBLIA TRADUÏDA
A UNA LLENGUA NEOLLATINA
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ LLITERATURA PRÒPIA
DES DEL SIGLE XI
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ LA PRIMERA NOVELA
MODERNA DE L'HUMANITAT
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

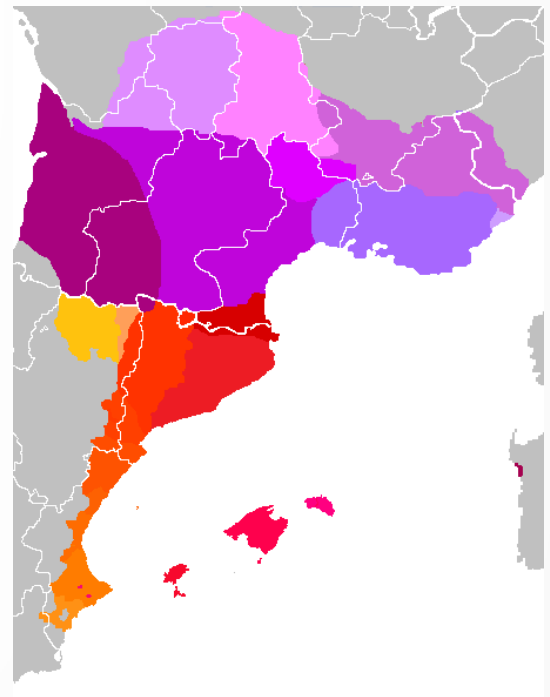
LA
LLENGUA VALENCIANA
FON LA PRIMERA LLENGUA
QUE ENTRÀ EN L'ESCOLA PER
LA CONSTITUCIÓ DE 1978
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

LA
LLENGUA VALENCIANA
TÉ EL PRIMER SIGLE D'OR
D'UNA LLENGUA NEOLLATINA
PERO
NO TÉ CÒDIC ISO

- Només a finals del segle XIX s'escomençà a qüestionar de forma organitzada la singularitat del valencià:
  - ◆ La burgesia catalana apostà per l'independència del català respecte al provençal (secessionisme), pero al mateix temps apostà per considerar el valencià i el balear part de la "llengua catalana" (anexionisme)
  - ◆ Els motius: nacionalisme ([Desviacions en els conceptes de llengua i de pàtria](#), 1934) (<http://webs.racocatala.cat/cat1714/d/llenguaipatria.pdf>)

2. Valencià, AVL, RACV

- La “ciència” no diu si dos parlars són llengües distintes o varietats de la mateixa llengua
  - ◆ Que dos parlars se pareguen molt o poc o que els seus parlants s'entenguin no és motiu per a dir que són la mateixa llengua (eixemples: gallec i portugués; danés, noruec i suec; búlgar i macedoni; holandés i baix alemà...)
  - ◆ Esta divisió la fan els parlants, per la seua consciència de parlar *correctament* i *diferent* als altres, i la consoliden les autoritats, a l'oficialisar el model llingüístic estàndart que ha creat lliurement cada comunitat idiomàtica
- Els llingüistes classifiquen "la modalitat llingüística valenciana" (parlada en l'històric Regne de València) dins d'un sistema llingüístic en varietats que tenen similituts: el **diasistema occitanorromà o iberorromanç oriental**
- En este diasistema se *podria* dir que tot és una llengua, o que el formen 2 llengües (català i occità), o que el formen més de dos llengües (balear, català, valencià, n llengües occitanes...) totes opcions científicament acceptables d'entrada, pero és la consciència sociolingüística dels pobles la que determina si són llengües o no (Hudson).
(<https://goo.gl/7PNnxH>)

2. Valencià, AVL, RACV

- L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana parla del "valencià", referint-se ad ell com "**llengua**" i "**idioma**"
- Durant els anys 1982 i 1983 (Llegislatura de transició de la Comunitat Valenciana) **s'utilisaren oficialment les Normes d'El Puig, elaborades per l'Acadèmia de Cultura Valenciana** (actualment RACV)
  - ◆ Esta normativa s'ajusta a l'històrica Llengua Valenciana, parlada en l'històric Regne de València (hui Comunitat Valenciana). És dir, s'adequa a la consciència llingüística diferenciada dels valencians, i a la forma de parlar general en el nostre territori
  - ◆ Se basa en els treballs del filòlec Lluís Fullana i Mira, que publicà la seua gramàtica per al valencià en 1915, i de molts altres filòlecs posteriors
- Esta normativa s'escomençà a utilitzar **en l'ensenyança del valencià en les escoles, durant el curs 82-83**, pero l'entrada del PSPV en la Generalitat va fer que es canviara la normativa valenciana per una normativa catalana (de l'Institut d'Estudis Catalans), en unes poques adaptacions fetes pels Departaments de Filologia de les universitats valencianes

2. Valencià, AVL, RACV

- Des del 1983 fins a l'any 2005:
  - ◆ L'Estatut sempre ha dit "valencià", referint-se ad ell com "llengua" i "idioma"
  - ◆ La majoria dels valencians consideren que [el valencià és una llengua diferent del català](#) (consciència idiomàtica diferenciada)
  - ◆ Aixina i tot, els departaments de Filologia Valenciana (canviada posteriorment per "Catalana") consideren el valencià una "varietat de la llengua catalana"
  - ◆ En les AAPP i l'educació s'usa la normativa dels Departaments de Filologia de les universitats valencianes, fetes supostament a partir de les "Normes del 32" (realment se basen en la norma i vocabulari vigents de l'Institut d'Estudis Catalans)
- En 2005, la AVL dictamina que:
  - ◆ El "català, valencià o català/valencià" [és una mateixa llengua](#)
  - ◆ "Valencià" també es pot dir a la varietat de la llengua comuna que parlem els valencians
  - ◆ La normativa per al valencià que faria la AVL, seria [convergent en el català i el balear](#)
  - ◆ Esta normativa [seria obligada](#) per a les AAPP, educació i empreses en diners públics

2. Valencià, AVL, RACV

- ¿Qué és la **RACV**?

- ◆ És una **entitat fundada en 1915 baix el patrocini de la Diputació de València**, en el nom de "Centre de Cultura Valenciana" (de forma anàloga a la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans per part de la Diputació de Barcelona en 1907)
- ◆ **La RACV és l'institució que va fer la primera gramàtica normativa del valencià (1915) i també la primera normativa del valencià (1979) que s'usà oficialment** en la Comunitat Valenciana, a principis dels 80
- ◆ La normativa de la RACV **no és "acientífica"**: està feta per filòlegs, basant-se en els treballs de Lluís Fullana i atres, tenint en conte els nostres clàssics i la llengua viva (seguint uns criteris d'estricta valencianitat)
- ◆ La normativa de la RACV **no és només per al valencià "apichat"** (part de la província de València): té en conte totes les varietats del valencià, del Sénia al Segura
- ◆ Lo que no contempla la normativa de la RACV són les atres varietats del diasistema, que atres (i la "oficialitat") consideren "la llengua catalana"
- ◆ **La RACV ha seguit mantenint i perfeccionant esta normativa**, preparant noves versions de la gramàtica i dels diccionaris, i ha creat ferramentes informàtiques per a que pogam escriure valencià en normes valencianes.
- ◆ Gran cantitat d'**escritors**, entitats i persones particulars la següen habitualment.
(<http://www.aellva.org/>)

2. Valencià, AVL, RACV

- Actualment hi ha un model de llengua "convergent en les altres modalitats de la llengua catalana" (com fa la AVL) i un model de llengua valenciana singular (RACV). Són els parlants els que tenen la responsabilitat de triar la que consideren adequada (hi ha exemples pareguts en el món)
- La AVL és l'entitat normativa hui oficial per a l'administració, que podria haver dictaminat que la normativa del valencià fora genuïnament valenciana, pero optà pel model convergent en el català, encara que en certes particularitats (estàndart policèntric) molt insuficients:
  - ◆ Eixemple de **baixa autoestima**: obligar als valencians a escriure "València", perque aixina ho pronuncien "els altres", i no "**València**" com ho diem els valencians
- Eixa normativa no nos obliga als ciutadans, encara que de moment els nostres fills estiguen obligats a deprendre-la i es lleven injustament ajudes a entitats que no la gasten
- **La RACV és l'entitat normativa per als que pensem que s'ha de preservar el valencià** en unes normes adaptades a la nostra llengua valenciana viva

3. Usar norma de la AVL

- La **Acadèmia Valenciana de la Llengua** és una entitat creada en 1998 per a ser l'ent de referència normativa del valencià. En 2006, la AVL fon inclosa en l'Estatut d'Autonomia
- En 2006, la AVL dictaminà que **els valencians compartim el mateix “sistema llingüístic o llengua” que els catalans i els balears**
- La AVL ha elaborat una normativa **convergent policèntrica** (base comú del català, **un poc** adaptada al valencià). Per això pensem que la normativa de la RACV segueix sent més adequada per al valencià, per estar definida directament per al valencià, sense adaptacions
- **Pero...** les decisions de la AVL, en l'actualitat, **han de ser observades** per totes les Institucions de la Generalitat, pels Poders Públics, pel restant de Administracions Públiques, el sistema educatiu, i els mijos de comunicació, les entitats, els organismes i empreses, de titularitat o en finançament públic

3. Usar norma de la AVL

- Per tant, **n'hi ha casos en que actualment n'hi ha obligació de seguir la normativa**: administracions i entitats públiques, educació
- Per al restant de casos, no n'hi ha obligació. Per tant, a nivell particular, **ninguna persona o entitat està obligada a gastar la normativa de la AVL**. De fet, el **Síndic d'Agravis ha dictaminat** que **no es pot discriminar als valencians per la normativa que utilisen**
(<http://www.elsindic.com/Resoluciones/10866318.pdf>)
- En els casos en que n'hi ha obligació, com s'ha de seguir la norma de la AVL (gramàtica, que inclou l'ortografia, diccionari i estàndart oral) s'hauria de fer seguint la normativa **pero sempre fugint de les formes que no són valencianes, encara que la AVL les reconega o inclús les recomane**
- A continuació presentem alguns **consells per a escriure segons la normativa de la AVL**, quan no hi haja més remei, de la forma menys catalanizada possible
- **L'únic diccionari en norma de la AVL és el Diccionari Normatiu Valencià**. **No s'han de gastar** els diccionaris, traductors i correctors del **SALT**: **estan desfasats i més catalanisats de lo que la norma de la AVL determina**
(<http://www.avl.gva.es/lexicval/>)

3. Usar norma de la AVL

• Consells generals:

- ◆ Per a valenciaparlants o persones que coneixen el valencià natural anterior als 80:
  - Mirar primer si la paraula habitual en valencià natural és correcta per a la AVL, encara que no siga la recomanada: **si està en el Diccionari Normatiu Valencià de la AVL, se pot gastar** (<http://www.avl.gva.es/lexicval/>)

- ◆ Per a castellaparlants o persones que no coneixen el valencià natural anterior als 80:
  - Gastar un traductor castellà > valencià segons normativa de la RACV (vore pàgina 9)
  - Buscar en el Diccionari Normatiu Valencià de la AVL les paraules que no pareixen complir esta normativa (<http://www.avl.gva.es/lexicval/>)
    - ✓ Si apareix en el diccionari, **se pot gastar**
    - ✓ Si no apareix en el diccionari, **buscar la paraula que la AVL accepta**
  - Ajustar l'ortografia: recordar que en la norma de la AVL no se gasta "ch", "y", i sí se gasta "tz", "tg", "tj", "tll", "l·l", etc. (pero NO DEU CANVIAR-SE LA PRONUNCIACIÓ)

- ◆ Per a tots:
  - Si una paraula apareix tant en el diccionari de la RACV com el de la AVL (encara que no siga la forma recomanada per esta última), se pot gastar

3. Usar norma de la AVL

Demostratius simples sempre – preferits per la AVL

- ◆ Sempre utilitzarem les formes simples, que són les que sempre hem gastat al parlar: *est/este, esta, estos, estes, eix/eixe, eixa, eixos, eixe*
- ◆ Els demostratius reforçats són formes arcaiques que **no s'utilitzen** en el valencià viu: *aquest, aquesta, aquests/aquestos, aquestes, aqueix, aqueixa, aqueixos, aqueixes*

Verbs incoatius en -ix i no -eix – preferits per la AVL

- ◆ En valencià s'utilitza l'increment incoatiu en -ix i no en -eix:
  - Escriurem *seguix, seguixen, patix, patixen, oferix, oferixen*, etc.
  - No escriurem *segueix, segueixen, pateix, pateixen, ofereix, ofereixen*, etc.

Substantius acabats en -ea i no esa – correctes segons la AVL

- ◆ Sempre acabarem estes paraules en -ea: *naturalea, bellea*, etc.
- ◆ No acabarem les paraules en -esa: *naturalesa, bellesa*, etc.

IMPORTANT: Pronunciació sempre valenciana

- ◆ S'escriga en una o altra ortografia, **hem de pronunciar sempre en valencià**. La AVL permet i inclús recomana la pronunciació en valencià [*vert, sanc, aljub, atre, yo, ya, València, organitzar...*] a pesar de que mana escriure *verd, sang, aljub, altre, jo, ja, València, organitzar...* La pronunciació s'indica entre [ ] en el *Diccionari normatiu valencià* de la AVL, i ha de triar-se sempre **la valenciana** en cas de donar vàries possibilitats

3. Usar norma de la AVL

Substantius masculins acabats en -iste – correctes segons la AVL

- ◆ És correcta la terminació en -iste per a paraules masculines que indiquen ocupació, com **pianiste**, **dentiste**, **deportiste**, etc.

Vocabulari que **no** usarem / **sí** usarem – versió menys catalana de la AVL

No gastarem	Sí gastarem
<i>Acomiadar</i>	Despedir
<i>Aconseguir</i>	Conseguir
<i>Aleshores</i>	En eixe cas, llavors / En això
<i>Assabentar</i>	Informar, fer saber
<i>Assaig, assajar</i>	Ensaig, ensajar
<i>Assolir</i>	Alcançar
<i>Aturar</i>	Parar
<i>Avui</i>	Hui
<i>Borsa</i>	Bossa
<i>Cercavila</i>	Passacarrer
<i>Cinema</i>	Cine
<i>Cinqué</i>	Quint
<i>Cloenda</i>	Clausura
<i>Conqueridor</i>	Conquistador
<i>Conversa</i>	Conversació
<i>Cop</i>	Volta, vegada / Colp

No gastarem	Sí gastarem
<i>Defensar</i>	Defendre
<i>Dipòsit</i>	Depòsit
<i>Desé</i>	Dècim
<i>Enginy</i>	Ingeni
<i>Ens</i>	Nos
<i>Ensenyament</i>	Ensenyança
<i>Esborrany</i>	Borrador
<i>Esdevenir</i>	Ocórrer, acontényer, tindre lloc, succeir
<i>Esmorzar</i>	Almorzar
<i>Esport</i>	Deport
<i>Esquirol [animal]</i>	Farda
<i>Exposar</i>	Expondre
<i>Feina</i>	Faena
<i>Gaudir</i>	Disfrutar / Gojar / Fruir
<i>Garaig</i>	Garatge
<i>Gripau</i>	Renoc

3. Usar norma de la AVL

Vocabulari que **no** usarem / **sí** usarem – versió menys catalana de la AVL

No gastarem	Sí gastarem
<i>Homes</i>	Hòmens
<i>Joves</i>	Jóvens
<i>Lliurar</i>	Entregar
<i>Maduixa</i>	Fraula
<i>Malgrat</i>	A pesar de
<i>Mancaça</i>	Falta
<i>Mentida</i>	Mentira
<i>Mentre</i>	Mentres
<i>Mesa</i>	Taula
<i>Meva / Teva / Seva</i>	Meua / Teua / Sua
<i>Néixer</i>	Nàixer
<i>Nombre</i>	Número
<i>Quadre</i>	Quadro
<i>Papallona</i>	Palometa
<i>Recollir</i>	Arreplegar
<i>Rellotge</i>	Rellonge
<i>Rodó</i>	Redó

No gastarem	Sí gastarem
<i>Samarreta</i>	Camiseta
<i>Servei</i>	Servici
<i>Seté</i>	Sèptim
<i>Seure</i>	Assentar-se
<i>Sisé</i>	Sext
<i>Sortida</i>	Eixida
<i>Solter</i>	Fadrí
<i>Suposar</i>	Supondre
<i>Tenir [i derivats]</i>	Tindre
<i>Termini</i>	Determini
<i>Tot i que</i>	Encara que
<i>Treure</i>	Traure
<i>Us</i>	Vos
<i>Veure [i derivats]</i>	Vore
<i>Visca</i>	Vixca
<i>Vuit</i>	Huit
<i>Vuité</i>	Octau
<i>Xocolata</i>	Xocolate

- ◆ Recordar que per a la AVL és correcte pronunciar [*atre, nosatres, vosatres*]

- ◆ Més paraules en: <https://goo.gl/x2M4u6>

3. Usar norma de la AVL

Vocabulari per a anar en conte – versió menys catalana de la AVL

- ◆ Anirem en conte, per eixemple, en:
  - *Signar*: no és lo mateix que *firmar*. L'equivalent de la paraula castellana “*firmar*” és també “firmar” en valencià
  - *Signatura*: no és lo mateix que *firma*. L'equivalent de la paraula castellana “*firma*” és també “firma” en valencià
  - *Vermell*: no és lo mateix que *roig*. L'equivalent de la paraula castellana “*rojo*” és “roig” en valencià, i l'equivalent de la paraula castellana “*bermejo*” és “vermell” en valencià
  - *Rentar*: no és lo mateix que *llavar*. “*Llavar*” és “netejar en aigua i sabó” mentres que “*rentar*” és “netejar només en aigua”
  - *Semblar*: no és lo mateix que *paréixer*. “*Semblar*” s'usa especialment per a la semblança entre persones, mentres que “*paréixer*” s'utilisa en els demés casos.
  - *Sortir*: no és lo mateix que *eixir*. “*Sortir*” vol dir “brollar cap amunt un líquit” o “botar o eixir disparada una part d'un cos per un colp o per efecte del fòc, com l'oli en una paella al fòc”